

Educació en contextos de diversitat

Codi: 101636
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500260 Educació Social	OT	3	2
2500260 Educació Social	OT	4	0
2500261 Pedagogia	OT	4	0

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Cristina Laborda Molla
Correu electrònic: Cristina.Laborda@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Berta Llos Casadellà

Prerequisits

En aquesta assignatura no hi ha prerequisits.

Objectius

Aquesta assignatura forma part de les següents mencions:

- Menció en "Orientació educativa" de la titulació de Pedagogia.
- Menció en "Educació de nens i joves" de la titulació d'Educació Social.

Al ser una assignatura optativa de les titulacions de Pedagogia i Educació Social, està oberta als estudiants d'ambdues titulacions que la vulguin cursar.

En el marc de la societat actual, cada cop més diversa i plural, es fa necessari que els professionals de l'educació tinguin competències que els facilitin claus pedagògiques per donar resposta a les necessitats educatives de col·lectius diversos.

Els objectius formatius a assolir són:

1. Promoure la inclusió educativa com un referent indispensable en la societat actual
2. Treballar els valors pròpis d'una educació sensible a la creixent diversitat cultural actual.
3. Dissenyar i aplicar processos educatius que responguin a les característiques i necessitats de col·lectius heterogenis, tant a nivell individual com social i cultural.

Competències

Educació Social

- Contextualitzar l'acció socioeducativa en funció dels diferents paradigmes teòrics que han elaborat les ciències de l'educació i en funció del context socio-històric dels individus, grups i institucions.
- Dissenyar de manera articulada plans, programes, projectes, activitats i tasques en diversos contextos socioeducatius.
- Mantenir una actitud de respecte al medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques que atenguin a la igualtat de gènere, equitat i respecte als drets humans.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Pedagogia

- Analitzar i comprendre els referents teòrics, històrics, culturals, polítics, ambientals i legals que conformen situacions i propostes educatives i formatives.
- Desenvolupar i coordinar intervencions educatives amb persones o grups, amb necessitats específiques, en situacions de desigualtat o discriminació per raó de gènere, classe, ètnia, edat i/o religió.
- Mantenir una actitud de respecte al medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques que atenguin a la igualtat de gènere, equitat i respecte als drets humans.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Adquirir valors i actituds de respecte cap als diversos mitjans socials i culturals que són propis de les nostres societats contemporànies.
2. Comprendre i respectar la diversitat com a factor d'enriquiment educatiu.
3. Comprendre les característiques i condicionaments que conformen les propostes educatives en contextos de diversitat.
4. Dissenyar i executar accions educatives de prevenció d'actituds i actuacions de discriminació.
5. Identificar i valorar la multiplicitat de referents històrics, socials, polítics i legals propis de l'educació inclusiva.
6. Planificar i desenvolupar intervencions educatives amb persones i col·lectius diversos.

Continguts

1. Principis de la diversitat

1.1. La inclusió com a marc de referència global

1.2. L'apoderament

1.3. L'autodeterminació

1.4. La participació activa

2. Referents per a l'acció socioeducativa en la diversitat

2.1. Model de la pedagogia social comunitària

2.2. Model socioecològic: enfocament integral

2.3. Model multidimensional de la qualitat de vida

3. L'educació davant la discapacitat

3.1. La nova visió de la discapacitat: Model de discapacitat social

3.2. La prioritització d'aprenentatges en el desenvolupament curricular.

4. L'educació davant la diversitat

4.1. Aproximacions epistemològiques de diversitat sociocultural: etnocentrisme i alteritat

4.2. La construcció social del gènere

4.3. Marc normatiu i referencial

4.4. Interculturalitat, gènere i cohesió social: elements bàsics per consolidar l'educació intercultural des de la interseccionalitat

4.5. Pràctiques educatives de referència

Metodologia

El procés d'ensenyament-aprenentatge es desenvoluparà a l'aula, contant en tot moment amb l'aportació i implicació de l'estudiantat.

Activitat	Hores	Metodologia	Resultats Aprenentatge
Activitat Presencial	45	Exposicions teòriques del professorat dels punts temàtics més rellevants amb la participació oberta i activa dels estudiants.	G3.2, EP1.3, EP1.4
		Presentacions dels estudiants, activitats d'aula (estudi de casos, visionat i debat de vídeos), treballs grupals i reflexions sobre articles d'actualitat	EP8.2, EP8.3, EP1.4, TF8.1,
Activitat Supervisada	30	Treball no presencial, dirigit, a partir de pautes i guies donades pel professorat.	EP8.2, EP 8.3
Activitat Autònoma	75	Treball propi del estudiant per adquirir i aprofundir en els coneixements i competències pròpies de l'assignatura.	G3.2, G3.8, EP8.2, TF8.1,
Activitat Avaluació	10	Treball per avaluar el grau d'assoliment de les competències treballades.	EP1.3, EP1.4, EP8.2, EP8.3,

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
-------	-------	------	-----------------------------

Tipus: Dirigides

Exposicions del professorat, presentacions dels estudiants i activitats de classe (ex. anàlisi de casos)	45	1,8	1, 2, 3, 4, 5, 6
Tipus: Supervisades			
Treball no presencial amb pautes i guies	30	1,2	4, 6
Tipus: Autònomes			
Treball propi de l'estudiant	75	3	1, 2, 6

Avaluació

Dates d'activitats avaluatives:

22/12/20 Prova escrita i 26/01/21 reavaluació. Les presentacions orals seran els dies 12, 19 i 26 de gener de 2021.

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg de tot el curs acadèmic mitjançant les activitats programades.

L'assistència a classe és obligatòria: l'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 80% de classes, en cas contrari la nota final serà un NP.

Les qualificacions obtingudes en cadascuna de les activitats avaluatives es lliuraran a l'estudiantat en un màxim de 20 dies mitjançant publicació dels resultats al Campus Virtual. Un cop lliurades les qualificacions l'estudiant podrà fer la revisió de la nota en les hores que la professora té destinades a tutories durant els deu dies posteriors a rebre la qualificació.

Es farà el promig a partir d'una puntuació de 5 en cadascuna de les activitats d'avaluació. S'aprovarà l'assignatura amb una puntuació mínima de 5. Cal presentar totes les evidències d'avaluació per aprovar l'assignatura. A les estudiants que durant el curs hagin fet un seguiment adient de l'assignatura i tot i així els quedi algun aspecte no assolit, se'ls donarà l'oportunitat de poder superar la matèria realitzant una recuperació final. En aquest cas, la nota màxima del bloc de l'evidència re-avaluada serà de 5. No es contempla la possibilitat de que la re-avaluació serveixi per pujar nota.

La copia o plagi de material, tant en el cas de treballs com en el cas dels exàmens, implica un zero en tota l'assignatura.

Per aprovar aquesta assignatura, cal que l'estudiant mostri una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua o les llengües vehiculars que consten a la guia docent.

En totes les activitats (individuals i en grup) es tindrà en compte, doncs, la correcció lingüística, la redacció i els aspectes formals de presentació. L'alumnat ha de ser capaç d'expressar-se amb fluïdesa i correcció i ha de mostrar un alt grau de comprensió dels textos acadèmics. Una activitat pot ser retornada (no avaluada) o suspesa si el professor/a considera que no compleix aquests requisits.

NOTA: La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Presentació oral (individual)	25%	0	0	1, 4, 6

Prova Escrita (individual)	45%	0	0	1, 2, 3, 5
Treball de caràcter pràctic (en grup)	30%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6

Bibliografia

Bibliografia bàsica

Associació Catalana de Municipis (2016). Els Plans d'Inclusió Social. Concepte i guia d'elaboració, implementació i avaluació. Disponible a:

http://www.acm.cat/sites/default/files/manual_uploads/acm/els_plans_dinclusio_social.pdf

Arellano, A. y Peralta, F. (2013). Autodeterminación de las personas con discapacidad intelectual como objetivo educativo y derecho básico: estado de la cuestión. *Revista Española de Discapacidad*, 1 (1), 97-117. doi: <http://dx.doi.org/10.5569/2340-5104.01.01.05z>

Aznar, A. i González Castañón, D. (2012) Evoluciones y resistencias en los procesos de cambio institucional: desarrollo de un modelo de análisis e intervención. *Psicología, Conocimiento y Sociedad* 2(1), 149-169. <http://www.redalyc.org/pdf/4758/475847407007.pdf>

Becerra, M. T., Lucero, M., i Montanero, M. (2017). ¿Cómo ayudan los compañeros de trabajo a los empleados con discapacidad intelectual? Una experiencia de coaching laboral en empleo con apoyo. *Revista Española de Orientación y Psicopedagogía* 28(1), 51-71. DOI: 10.5944/reop.vol.28.num.1.2017.19358

Besalú, X. (2016). *No som aquí per rendir-nos: La pulsio ètica de la pedagogia*. Capellades: Rosa Sensat.

Bronfenbrenner, U. (1987). *Ecología del desarrollo humano. Cognición y desarrollo humano*. Barcelona: Paidós.

<http://psicopedagogosrioiv.com.ar/wordpress%20colegio/wp-content/uploads/2017/07/la-ecologia-del-desarrollo->

Caninas, J. i Carbonell, F. (2008). *Educació i conflictes interculturals: primun non nocere (Sobre tot no fer mal)*. Vic i Barcelona: Eumo Editorial i Fundació Jaume Bofill. Disponible a:

<http://www.fbofill.cat/sites/default/files/474.pdf>

COCEMFE i àrea de desenvolupament social i econòmic de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (2017). *Estratègia metropolitana per al desenvolupament del model social de la discapacitat. Guió d'implantació dels plans d'accessibilitat*.

<https://docs.amb.cat/alfresco/api/-default-public/alfresco/versions/1/nodes/6a339d5c-c13e-4ad2-a245-dde4090c>

Consell d'Europa (2008). Libro Blanco sobre el diálogo intercultural. Vivir juntos con igual dignidad. Estrasburg. Disponible a: https://www.coe.int/t/dg4/intercultural/Source/Pub_White_Paper/WhitePaper_ID_SpanishVersion.pdf

DINCAT. Autogestors i autorepresentació. http://www.dincat.cat/ca/autogestors-i-autorepresentacio_13139

Echeita, G. i Ainscow, M. (2011). La educación inclusiva como derecho. Marco de referencia y pautas de acción para el desarrollo de una revolución pendiente. *Tejuelo*, 12, 26-46. Disponible a:

<https://mascvuex.unex.es/revistas/index.php/tejuelo/article/view/2497>

Essomba, M. A. (2009). *Liderar escuelas interculturales e inclusivas: equipos directivos y profesorado ante la diversidad cultural y la inmigración*. Barcelona: Graó.

European Union Agency for Fundamental Rights (2012). *Choice and control: the right to independent living experiences of persons with intellectual disabilities and persons with mental health problems in nine EU Member States*. Disponible a:

<https://fra.europa.eu/en/publication/2010/fundamental-rights-persons-intellectual-disabilities-and-persons-mental>

Fantova, F. (2016). Políticas sociales: comunidad 4.0. <http://fantova.net/?p=1447>

Fonseca, J. i Maiztegui-Oñate, C. (2017). Elementos facilitadores y barreras para la participación en proyectos comunitarios: un estudio de caso con población adolescente. *Pedagogía Social. Revista interuniversitaria*, 29, 157-170. Disponible a: <https://recyt.fecyt.es/index.php/PSRI/article/viewFile/54504/33117>

Generalitat de Catalunya. Dept. de Benestar Social i Família. (2015). *Document marc del programa per al desenvolupament de plans locals per a la inclusió social*. Col·lecció eines 19.

<http://treballiaferssocials.gencat.cat/web/.content/01departament/08publicacions/coleccions/eines/ei>